

Utlåtande Rotel III (Dnr KS 2020/600)

Handlingsplan för att bekämpa trångboddheten

Motion av Clara Lindblom (V)

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.
Motionen anses besvarad med hänvisning till vad som sägs i utlåtandet.

Föredragande borgarrådet Dennis Wedin anför följande.

Ärendet

Clara Lindblom (V) har väckt en motion i kommunfullmäktige. I motionen framförs att det behövs omfattande och genomgripande åtgärder på flera nivåer för att på allvar komma till rätta med trångboddheten, särskilt den extrema trångboddheten. I motionen föreslås därför att Stockholms stad på ett aktivt och strukturerat sätt ska använda de bostadspolitiska verktyg staden förfogar över, främst de kommunala bostadsbolagen och det kommunala planmonopolet, för att sätta fart på arbetet med att minska trångboddheten och som delmål helt få bort den extrema trångboddheten.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, exploateringsnämnden, socialnämnden, stadsbyggnadsnämnden, Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd, Skärholmens stadsdelsnämnd, Spånga-Tensta stadsdelsnämnd, Stockholms Stadshus AB, Akademikerförbundet SSR Stockholms stad, Fryshuset, Hyresgästföreningen Region Stockholm, Rädda Barnen, Stockholms Stadsmission och Vision Stockholms Stad. Stockholms Stadshus AB har i sin tur remitterat vidare till dotterbolaget Bostadsförmedlingen i Stockholm AB

och de allmännyttiga bostadsbolagen AB Svenska Bostäder, AB Stockholms hem och AB Familjebostäder.

Bostadsförmedlingen i Stockholm AB, Fryshuset, Rädda Barnen och Stockholms Stadsmission har inte inkommit med svar.

Stadsledningskontoret anser att de nya riktlinjerna som kommunstyrelsen har i uppdrag att ta fram motsvarar den stadsövergripande handlingsplan som motionären efterfrågar.

Exploateringsnämnden hänvisar till förslaget om nya riktlinjer för bostadsförsörjningen, för åren 2021-2024, vars åtgärder föreslås att inarbetas i ordinarie verksamhet via uppdrag i kommunfullmäktiges budget och följas upp enligt befintliga processer.

Socialnämnden menar att stadens riktlinjer för bostadsförsörjningen 2021-2024 identifierar de åtgärder som på kommunal nivå är möjliga, och ser därför inget behov av en särskild handlingsplan.

Stadsbyggnadsnämnden pekar på förslaget om nya riktlinjer för bostadsförsörjningen, för åren 2021-2024, vars åtgärder föreslås att inarbetas i ordinarie verksamhet via uppdrag i kommunfullmäktiges budget och följas upp enligt befintliga processer.

Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd är överlag positiv till att en handlingsplan med omfattande åtgärder som berör tillgången på större bostäder och att staden öronmärker större lägenheter för barnfamiljer.

Skärholmens stadsdelsnämnd ställer sig positiv till motionärens förslag att staden tar fram en handlingsplan för att bekämpa trångboddheten.

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd är överlag positiv till åtgärder som ökar tillgången på större bostäder och lägenheter för barnfamiljer.

Stockholms Stadshus AB menar att en handlingsplan för att bekämpa trångboddheten skulle kunna komplettera stadens övergripande arbete för att stödja utsatta grupper.

Akademikerförbundet SSR Stockholms stad välkomnar upprättandet av en handlingsplan för att bekämpa den trångboddhet som råder i vissa delar av Stockholm.

Hyresgästföreningen Region Stockholm tycker att förslaget om att arbeta fram en handlingsplan för att bekämpa trångboddheten i Stockholm stad är mycket positivt och bra.

Vision Stockholms Stad ställer sig bakom förslaget om att ta fram en handlingsplan för att bekämpa trångboddheten.

Mina synpunkter

Bristen på bostäder bidrar till trångboddhet, sociala problem och försvårar för ungas etablering på bostadsmarknaden. I Stockholms län har andelen trångbodda barnfamiljer ökat med nästan tio procentenheter sedan 80-talet, och i dag är var tredje barnfamilj trångbodd. Trots det tuffa utgångsläget gör vi i Stockholms stad vad vi kan för att hålla uppe ett högt bostadsbyggande, och samtidigt bygga fler bostäder med lägre hyra. Vi arbetar målmedvetet för att nå bostadsmålet om 70 000 nya bostäder fram till år 2025.

Ambitionen genomsyrar stadens budget som fastställer att Stockholm ska ha en hållbar bostadsförsörjning med bostäder som alla har råd att efterfråga. I enlighet med den målsättningen arbetar stadens allmännyttiga bolag för att sänka produktionskostnaderna i serieproduktion genom de så kallade Stockholmshusen. Även privata aktörer arbetar för att utveckla produktionsmetoder för att bygga mer effektivt.

Stockholms stad har antagna riktlinjer för bostadsförsörjning och i närtid antas nya riktlinjer för bostadsförsörjningen 2021-2024. Riktlinjerna beskriver stadens verktyg för bostadsförsörjning och innehåller ett antal förslag till åtgärder för att bland annat minska trångboddheten inom staden. Riktlinjerna motsvarar den stadsövergripande handlingsplanen som motionären efterfrågar, och utgör en plattform för att kunna motverka trångboddheten i Stockholms stad. Arbetet med att öka tillgången på större lägenheter adresseras bland annat i budgetuppsdrag för 2021.

Bilagor

1. Reservationer m.m.
2. Motionen

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Reservation anfördes av borgarrådet Clara Lindblom (V) enligt följande.

Jag föreslår att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Motionen bifalles
2. Därutöver anføres följande

Det är glädjande och samtidigt förstående att majoriteten av remissvaren är så positiva till motionens förslag om en handlingsplan, däribland stadsdelsnämnder som har en stor trångboddhet i sina områden och de fackliga organisationerna vars medlemmar ser

konsekvenserna av trångboddheten i sitt dagliga arbete. De sociala problem som fackförbunden vittnar om måste tas på största allvar liksom påpekandet om att socialtjänsten enligt socialtjänstlagen ska vara involverad i samhällsplaneringen. Pågående coronapandemi och smittspridningen i staden har ju blottat en mängd brister i samhället, inte minst en omfattande trångboddhet i Rinkeby-Kista, Spånga-Tensta och Skärholmen som försvarar för boende att skydda sig och dra sig undan vid sjukdom. Detta är också bakgrunden till motionens förslag om att staden med hög prioritet ska ta fram en stadsövergripande handlingsplan med övergripande syfte att öka antalet större lägenheter med överkomliga hyror så att det motsvarar behovet.

Vi menar att läget nu är så allvarligt att det inte räcker med de utredningar som föreslås i förslaget till nya riktlinjer för bostadsförsörjningen, utan det krävs också ett beslut om en handlingsplan utifrån tillförandet av tydliga budgetuppdrag till våra allmännyttiga bostadsbolag att bygga större lägenheter och till exploateringsnämnden att styra mot större lägenheter vid tilldelning av mark. Trångboddheten är ju inget nytt problem utan den har ökat i Sverige de senaste 20 åren och det är därför hög tid att börja handla.

Tyvärr är finansborgarrådets förslag till budget en besvikelse i det avseendet, då det visserligen finns nya budgetuppdrag, därtill är majoriteten nödd och tvungen, men samtidigt förvånande nog både en tvekan om hur fler stora bostäder kan bidra till att minska ofrivillig trångboddhet och en tvekan om möjligheterna att tillskapa en större andel stora bostäder i nyproduktion och ombyggnad i de egna bostadsbolagen. Detta är kanske förklaringen till att kommunfullmäktiges aktivitet om trångboddhet inte inbegriper de privata aktörer som majoriteten vill ska bygga fler hyresrätter utan endast den allmännytta som istället ges mer än halverade nybyggnadsmål? Detta är väl också förklaringen till att tydliga mål för allmännyttan att bygga större hyresbostäder saknas och till att ökade krav på privata aktörer att bygga stora hyresrätter inte ska ställas i markanvisningar?

Vi anser att inga åtgärder ska uteslutas i förväg utan staden ska även pröva förutsättningar för öronmärkning av stora lägenheter så att de kommer trångbodda barnfamiljer till del, premiera privata hyresvärdar som sänker inkomstkraven i nivå med våra kommunala bolag vid markanvisningar och bygglov samt se över möjligheten att införa kommunala hyresgarantier. Även förslaget om äldrelots som Vänsterpartiet motionerat om bör prövas, i syfte att bidra till att större lägenheter blir tillgängliga genom att äldre får stöd till att flytta till en mindre och anpassad lägenhet.

Vad som vore en tydlig signal om att staden tar trångboddheten på allvar vore att stoppa ombildningarna, där 331 fyror eller större lägenheter riskerar att omvandlas till bostadsrätter. Bara i Skärholmen är 72 fyrorummare i farozonen och i Rågsved 82 fyror eller större hyresrätter. Men det är väl för mycket att begära av en majoritet som vill minska allmännyttan – ett av stadens viktigaste verktyg för att klara uppdraget om bostadsförsörjningen?

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande

Motionen anses besvarad med hänvisning till vad som sägs i utlåtandet.

Stockholm den 16 december 2020

På kommunstyrelsens vägnar:
ANNA KÖNIG JERLMYR

Dennis Wedin

Mats Larsson

Reservation anfördes av Rashid Mohammed (V) med hänvisning till Vänsterpartiets reservation i borgarrådsberedningen.

Särskilt uttalande gjordes av Peter Wallmark (SD) enligt följande.

En handlingsplan för att lösa problemen med trångboddhet och bostadslöshet kan i praktiken bara bestå av detaljplaner för byggande av bostäder. Att i en handlingsplan mot trångboddhet, som motionären föreslår, helt prioritera byggandet av större lägenheter framstår som alltför begränsat. De stora hushåll som idag bor mycket trångt (många personer per lägenhet) kan inte per automatik förväntas vilja fortsätta bo många till sammans.

Det finns också ett behov av lägenheter för ensamstående äldre liksom studerande och yngre ensamstående eller par med eller utan barn. Det kan också vara så att stora hushåll som idag bor trångt i en och samma lägenhet, skulle föredra att bo i flera olika lägenheter som låg nära varandra. Det ligger dock utanför Stockholms stadsbyggnadsnämnds ansvarsområde att, som motionären föreslår, inrätta ett statligt investeringsstöd för större hyreslägenheter.

Sverigedemokraterna i Stockholms stad ser bostadsbyggandet som en av stadens viktigaste frågor. Den enda hållbara lösningen är att öka takten i framtagandet av detaljplaner för bostäder, av alla sorter och i alla prisnivåer. Vi prioriterar större projekt som ger många bostäder, blandade funktioner och en vackrare och tryggare stadsmiljö. Vi menar att stadsbyggnadskontoret inte ska prioritera enstaka och små projekt i täta miljöer som inte ger en trevligare livsmiljö och som bara ger små tillskott. Vi är generellt positiva till vindsombyggnader och tillbyggnader som drivs av enskilda. Vi är positiva till modulbostäder om de ges trevliga fasader och byggs på lämpliga platser som.

För att åtgärda trångboddheten särskilt i våra förorter, menar vi att lösningarna ofta ligger precis utanför fönstren. I många förorter ligger bostäderna i skivhus och punkt-hus ganska långt från gatorna – som tyvärr ofta har höga hastigheter och ger en otrygg stadsmiljö liksom mycket buller. Den mark som ligger längs den sortens gator och vägar är ofta billig och redan i stadens ägo. Den används också ganska sällan till något viktigt, möjligen för snöupplag på vintern. Som en enkel åtgärd för att – så billigt som möjligt åtgärda trångboddheten – föreslår vi att stadsbyggnadskontoret i direkt samverkan med boende i några förorter med hög trångboddhet inventerar mark för projektet.

Ersättaryttrande gjordes av Lisa Palm (Fi) med hänvisning till Vänsterpartiets reservation i borgarrådsberedningen.

Remissammanställning

Ärendet

Clara Lindblom (V) har väckt en motion i kommunfullmäktige. I motionen framförs att det behövs omfattande och genomgripande åtgärder på flera nivåer för att på allvar komma till rätta med trångboddheten, särskilt den extrema trångboddheten. Motionären föreslår därför att Stockholms stad på ett aktivt och strukturerat sätt ska använda de bostadspolitiska verktyg staden förfogar över, främst de kommunala bostadsbolagen och det kommunala planmonopolet, för att sätta fart på arbetet med att minska trångboddheten och som delmål helt få bort den extrema trångboddheten.

Motionären föreslår vidare att staden med hög prioritet arbetar fram en stadsövergripande handlingsplan med övergripande syfte att öka antalet större lägenheter med överkomliga hyror så att det motsvarar behovet. I det arbetet föreslås de kommunala bostadsbolagen få i uppdrag att bygga större lägenheter och exploateringsnämnden att styra mot större lägenheter vid tilldelning av mark. Staden bör exempelvis pröva förutsättningar för öronmärkning av stora lägenheter så att de kommer trångbodda barnfamiljer till del, vid markanvisningar och bygglov premiera privata hyresvärdar som sänker inkomstkraven i nivå med de kommunala bostadsbolagen samt möjligheten att införa kommunala hyresgarantier.

Kommunfullmäktige föreslås besluta att ta fram en handlingsplan för att bekämpa trångboddheten.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, exploateringsnämnden, socialnämnden, stadsbyggnadsnämnden, Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd, Skärholmens stadsdelsnämnd, Spånga-Tensta stadsdelsnämnd, Stockholms Stadshus AB, Akademikerförbundet SSR Stockholms stad, Fryshuset, Hyresgästföreningen Region Stockholm, Rädda Barnen, Stockholms Stadsmission och Vision Stockholms Stad. Stockholms Stadshus AB har i sin tur remitterat vidare till dotterbolaget Bostadsförmedlingen i Stockholm AB och de allmännyttiga bostadsbolagen AB Svenska Bostäder, AB Stockholmshem och AB Familjebostäder.

Bostadsförmedlingen i Stockholms AB, Fryshuset, Rädda Barnen och Stockholms Stadsmission har inte inkommit med svar.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 14 oktober 2020 har i huvudsak följande lydelse.

Enligt kommunfullmäktiges budget är ett kraftigt bostadsbyggande en av kommunkoncernens mest prioriterade uppgifter och alla nämnder och bolagsstyrelser ska skapa förutsättningar för den höga ambitionen utifrån sina respektive uppdrag och stadens riktlinjer för bostadsförsörjning.

Stadsledningskontoret konstaterar att staden har antagna riktlinjer för bostadsförsörjning och att det i budget för 2020 getts i uppdrag till kommunstyrelsen att i samarbete med exploateringsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, socialnämnden, äldrenämnden och Stockholms Stadshus AB ta fram nya riktlinjer för bostadsförsörjningen 2021-2024. Riktlinjerna har under sommaren 2020 varit på remiss och fastställande väntas fattas i kommunfullmäktige under 2020. Riktlinjerna beskriver stadens verktyg för bostadsförsörjning och innehåller ett antal förslag till åtgärder för att bland annat minska trångboddheten inom staden. En av åtgärderna handlar om att utreda hur fler stora bostäder kan tillkomma genom nyproduktion samt hur stora bostäder i det befintliga beståndet i större utsträckning kan komma ofrivilligt trångbodda till del.

Stadsledningskontoret anser att de nya riktlinjerna som kommunstyrelsen har i uppdrag att ta fram motsvarar den stadsövergripande handlingsplan som motionären efterfrågar. Tillsammans med de högt ställda bostadsmålen utgör riktlinjerna en plattform för att kunna motverka trångboddheten.

Stadsledningskontoret föreslår att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar att Motion om en handlingsplan för att bekämpa trångboddheten av Clara Lindblom (V) besvaras med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Exploateringsnämnden

Exploateringsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 24 september 2020 följande.

Exploateringsnämnden beslutar att besvara remissen i enlighet med exploateringskontorets tjänsteutlåtande.

Reservation anfördes av Susanne Urban m.fl. (V), *bilaga 1*.

Särskilt uttalande gjordes av Christina Wallmark (SD), *bilaga 1*.

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande daterat den 1 september 2020 har i huvudsak följande lydelse.

Det finns flera olika mått på trångboddhet. I Sverige har definitionen av trångboddhet förändrats över tid. I den Hushålls- och bostadsbehovsprognos som Sweco tagit fram på uppdrag av Stockholms stad har trångboddheten beräknats för justerad norm 3 och justerad EU-norm.

För vissa grupper och i vissa delar av staden är trångboddheten mer utbredd. Det finns ett behov av att nyttja befintligt bestånd så effektivt som möjligt men även att tillskapa fler stora bostäder genom nyproduktion och genom om- och tillbyggnader i befintligt bestånd. Stora bostäder är samtidigt dyra och därmed svåra att tillskapa och det är inte heller säkert att de når ofrivilligt trångbodda.

Av samtliga hushåll i flerbostadshus är 24 procent trångbodda enligt justerad norm 3 och 21 procent enligt EU-normen. Norm 3 ger generellt lägre andel trångbodda än den justerade EU-normen.

Andelen trångbodda hushåll enligt justerad norm 3 är störst i Rinkeby-Kista, Spånga-Tensta och Skärholmen. I dessa tre stadsdelsområden är cirka 32 procent av hushållen trångbodda, enligt justerad norm 3. Av hushållen i bostadsrätter var 21 procent trångbodda. För hyresrätter är andelen trångbodda något högre.

Nyproduktionen av bostäder är samtidigt bara en liten del av det existerande bostadsbeståndet. Ett effektivare utnyttjande av det befintliga beståndet är avgörande för hur bostadsbristen kan mötas, framförallt i närtid.

I förslaget till nya riktlinjer för bostadsförsörjningen, för åren 2021-2024, finns ett särskilt kapitel om trångboddhet. I riktlinjerna föreslås, förutom bostadsbehoven för de särskilt prioriterade grupperna, ett antal förslag till åtgärder i syfte att förbättra bostadsförsörjningen i allmänhet och för de särskilt prioriterade grupperna i synnerhet. Åtgärderna vänder sig dels till kommunkoncernen dels till statliga och regionala instanser då bostadsförsörjning inte enbart är en kommunal angelägenhet utan även ett nationellt intresse. Åtgärderna föreslås inarbetas i ordinarie verksamhet via uppdrag i kommunfullmäktiges budget och följas upp enligt befintliga processer.

En av åtgärderna handlar om att utreda hur fler stora bostäder kan tillkomma genom nyproduktion samt hur stora bostäder i det befintliga beståndet i större utsträckning kan komma ofrivilligt trångbodda till del.

För att hjälpa fler in på bostadsmarknaden har regeringen för övrigt beslutat om att ge en särskild utredare i uppdrag att utreda dels uppgiftsfördelning mellan stat och kommun, dels vissa bostadspolitiska verktyg, och vid behov lämna förslag som ökar deras effektivitet.

Ett av syftena med utredningen är att skapa förutsättningar för en socialt hållbar bostadsförsörjning som underlättar situationen för hushåll som har svårt att skaffa en bostad på marknadens villkor, bland annat strukturellt hemlösa. Uppdraget ska redovisas senast den 8 november 2021.

Socialnämnden

Socialnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 22 september 2020 följande.

Socialnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar till kommunstyrelsen över motion från (V) om att bekämpa trångboddheten.

Reservation anfördes av Jackie Nylander m.fl. (alla V), *bilaga 1*.

Ersätтарыttrande gjordes av Anna Rantala Bonnier (Fi) som instämde i Jackie Nylanders m.fl. (alla V) reservation.

Socialförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 15 juni 2020 har i huvudsak följande lydelse.

Socialförvaltningen är väl medveten om att den ansträngda situationen på bostadsmarknaden medför att inte alla kommuninvånare har möjlighet att efterfråga bostäder som motsvarar deras behov av boende och att ofrivillig trångboddhet kan ge olika typer av negativa effekter.

Kommunernas ansvar för bostadsförsörjningen regleras i lag (2013:866) om kommunernas bostadsförsörjningsansvar, enligt vilken kommuner ska planera så att förutsättningar finns för alla invånare att kunna leva i goda bostäder. Förvaltningen har under våren 2020 deltagit i arbetet med att ta fram riktlinjer för stadens bostadsförsörjning, vilka grundar sig på en analys av den demografiska utvecklingen, av efterfrågan på bostäder, bostadsbehovet för särskilda grupper och marknadsförutsättningar. Riktlinjerna ska antas av kommunfullmäktige och gälla åren 2021-2024.

Inom ramen för arbetet med att ta fram riktlinjerna har förvaltningen belyst situationen för de grupper som inte har förmåga att efterfråga bostäder som motsvarar deras behov. Vad gäller frågan om trångboddhet konstateras i riktlinjerna att Stockholms stad behöver utreda hur fler stora bostäder kan tillkomma genom nyproduktion samt hur stora bostäder i det befintliga beståndet i större utsträckning kan komma ofrivilligt trångbodda till del. Beslut om vilka åtgärder som ska genomföras sker i samband med beslut om stadens budget.

Sammanfattningsvis anser förvaltningen att frågor kring hur alla kommuninvånare ska kunna leva i goda bostäder är mycket angelägna. Förvaltningen menar dock att stadens riktlinjer för bostadsförsörjningen 2021-2024 identifierar de åtgärder som på kommunal nivå är möjliga att vidta för att minska ofrivillig trångboddhet och ser därför inget behov av en särskild handlingsplan.

Förvaltningen föreslår att socialnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på motionen.

Stadsbyggnadsnämnden

Stadsbyggnadsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 24 september 2020 följande.

1. Stadsbyggnadsnämnden beslutar att överlämna kontorets tjänsteutlåtande som svar på remissen från kommunstyrelsen.
2. Stadsbyggnadsnämnden beslutar att omedelbart justera paragrafen.

Reservation anfördes av Sara Stenudd m.fl. (alla V), *bilaga 1*.

Särskilt uttalande gjordes av Peter Wallmark (SD), *bilaga 1*.

Stadsbyggnadskontorets tjänsteutlåtande daterat den 15 juni 2020 har i huvudsak följande lydelse.

Under flera år har staden bedrivit ett intensivt arbete för att öka bostadsbyggandet, vilket innan marknaden försvagades, resulterat i ett ökat bostadsbyggande. Trots det har bostadsbyggandet inte kunnat svara upp mot befolkningsökningen vare sig i Stockholms stad eller i Stockholms län. Konsekvensen är bostadsbrist, höga bostadskostnader, långa bostadsköer och ökad trångboddhet.

I förslaget till Stockholms stads nya riktlinjer för bostadsförsörjning framgår att i vissa grupper och i vissa delar av staden är trångboddheten mer utbredd. Av samtliga hushåll i flerbostadshus är 24 procent trångbodda enligt justerad norm 31. Andelen trångbodda hushåll enligt justerad norm 3 är störst i Rinkeby-Kista, Spånga-Tensta och Skärholmen. I dessa tre stadsdelsområden är cirka 32 procent av hushållen trångbodda. Av hushållen i bostadsrätter är 21 procent trångbodda. I hyresrätter är andelen trångbodda något högre.

Det finns ett behov av att nyttja befintligt bestånd så effektivt som möjligt men även att tillskapa fler stora bostäder genom nyproduktion samt om- och tillbyggnader av befintligt bestånd. Nyproducerade stora bostäder kan bli dyra vilket gör att färre kan efterfråga dem. Det är inte säkert att de bostäderna når ofrivilligt trångbodda.

I förslaget till Stockholms stads nya riktlinjer för bostadsförsörjningen, för åren 2021-2024, finns ett särskilt kapitel om trångboddhet. I riktlinjerna föreslås ett antal åtgärder i syfte att förbättra bostadsförsörjningen i allmänhet och för de särskilt prioriterade grupperna i synnerhet. Åtgärderna föreslås inarbetas i ordinarie verksamhet via uppdrag i kommunfullmäktiges budget och följas upp enligt befintliga processer.

En av åtgärderna handlar om att utreda hur fler stora bostäder kan tillkomma genom nyproduktion samt hur stora bostäder i det befintliga beståndet i större

utsträckning kan komma ofrivilligt trångbodda till del. En del i detta är att studera incitament och åtgärder för att fler äldre som bor i stora bostäder ska flytta till mindre för att därigenom tillgängliggöra befintliga större bostäder.

För att hjälpa fler in på bostadsmarknaden har regeringen beslutat om att tillsätta den statliga utredningen En socialt hållbar bostadsförsörjning, dir. 2020:53. Uppgiftsfördelningen mellan stat och kommun som funnits inom bostadspolitiken sedan 1940-talet och vissa bostadspolitiska verktyg ska utredas och vid behov lämnas förslag som ökar deras effektivitet. Syftet med utredningen är att skapa förutsättningar för en socialt hållbar bostadsförsörjning som underlättar situationen för hushåll som har svårt att skaffa en bostad på marknadens villkor.

Enligt plan- och bygglagen ska sökande av bygglov behandlas likvärdigt. Bygglövsansökningar som rör flerbostadshus är, en av flera, prioriterade ansökningar på grund av rådande bostadsbrist. Inkomstkrav och hyresnivåer är inget som prövas i bygglovsskedet och kan endast regleras i civilrättsliga avtal.

Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd

Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 24 september 2020 följande.

Remissen besvaras med förvaltningens tjänsteutlåtande.

Reservation anfördes av Elvir Kazinic m.fl. (alla S), *bilaga 1*.

Reservation anfördes Niklas Thorén m.fl. (alla V), *bilaga 1*.

Rinkeby-Kista stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 9 juni 2020 har i huvudsak följande lydelse.

Bostadssituationen i Stockholm och övriga landet är bekymmersam, speciellt för socialtjänstens målgrupper. I motionen uppmärksammas att trångboddheten och särskilt den extrema trångboddheten är störst i storstäderna. I Stockholm är trångboddheten störst i Spånga-Tensta och Rinkeby-Kista. Det är också i dessa områden som smittspridning skett under pandemin.

Förvaltningen är överlag positiv till att en handlingsplan med omfattande åtgärder som berör tillgången på större bostäder och att staden öronmärker större lägenheter för barnfamiljer. Det är betydelsefullt att samarbete runt bostadsbyggande sker på strukturell nivå mellan myndigheter och organisationer samt politiska beslut. Det finns också behov av att styra mot större lägenheter vid tilldelning av mark. Vidare håller förvaltningen med om att det är av stor betydelse att premiera privata hyresvärdar som sänker inkomstkraven i nivå med stadens kommunala bolag samt möjligheten att införa kommunala hyresgarantier.

För att ytterligare komma till rätta med trångboddheten fordras tät uppföljning av kontraktssinnehavare och antal personer som är folkbokförda på adressen.

Skärholmens stadsdelsnämnd

Skärholmens stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 24 september 2020 följande.

Stadsdelsnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och lämnar det som svar på remissen.

Särskilt uttalande anfördes av Anna Laine m.fl. (V), *bilaga 1*.

Skärholmens stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 14 augusti 2020 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen ställer sig positiv till motionärens förslag att staden tar fram en handlingsplan för att bekämpa trångboddheten.

Förvaltningen har även den 1 juli 2020 tagit emot en remiss från Kommunstyrelsen om Riktlinjer för bostadsförsörjning 2021-2024 Där lyfts särskilt behovet av bostad åt sju prioriterade grupper, där samtliga idag står långt ifrån bostadsmarknaden:

- i) ungdomar och unga vuxna,
- ii) studenter,
- iii) äldre,
- iv) personer med funktionsnedsättning,
- v) nyanlända och ensamkommande barn och unga,
- vi) hemlösa
- vii) personer utsatta för våld i nära relation

För att möta bostadsbehovet föreslås tolv stycken åtgärder. En av åtgärderna som presenteras i Riktlinjer för bostadsförsörjning 2021-2024 är en utredning på hur fler stora bostäder kan bidra till att minska ofrivillig trångboddhet

I Skärholmen, såsom i hela staden i stort, råder det stor bostadsbrist. Särskilt drabbade av bostadsbristen inom stadsdelsnämndsområdet är de grupper lyfts fram som prioriterade i Riktlinjer för bostadsförsörjning 2021-2024. En handlingsplan bör kopplas till den utredning som föreslås i handlingsplanen, om hur den ofrivilliga trångboddheten kan minska.

Arbetet inom Fokus Skärholmen visar att det är möjligt för staden att vid markanvisningar och bygglov premiera byggaktörer som kan möta upp olika sociala behov, såsom att bygga lägenheter med flera rum som kan komma trångbodda barnfamiljer till del.

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 24 september 2020 följande.

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens förslag till tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som sitt yttrande.

Särskilt uttalande anfördes av Rashid Mohammed m.fl. (alla V), *bilaga 1*.

Spånga-Tensta stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 2 september 2020 har i huvudsak följande lydelse.

I motionen lyfts att trångboddheten ökat under de senaste 20 åren. Motionären menar att boendeförhållanden är komplexa och svåra att studera eftersom de är svåra att skilja från andra socioekonomiska faktorer, men att det i alla fall finns starka skäl till att anta att trångboddheten har negativa konsekvenser. I motionen finns en hänvisning till att Riksrevisionen uttalat sig om att trångboddhet kan antas ha negativa konsekvenser. I motionen lyfts att trångboddhet kan vara skadligt för hälsan. Motionären lyfter att trångboddhetens negativa konsekvenser blir särskilt tydliga under den pågående pandemin. I motionen finns en hänvisning till en nulägesanalys gjord av Sweco kring integration som visar att trångboddheten i Stockholm är mest utbredd i Spånga-Tensta och Rinkeby-Kista samt att dessa områden varit särskilt drabbade i pandemin.

I motionen görs en koppling mellan trångboddhet och klass. Motionären menar att trångboddhet är vanligast bland de hushåll med lägst inkomster.

Motionären hänvisar till bostadsmarknadsenkäten som genomfördes 2019. Den visar att kommunerna i Storstockholm ser ett behov av större hyreslägenheter, men pekar också på problemet att de som är i behov av större lägenheter inte alltid har tillräcklig betalningsförmåga.

Motionären menar att åtgärder behöver vidtas på flera olika nivåer i samhället, såväl inom staden som på nationell nivå. Inom staden pekar motionären på att strukturerat arbete behöver ske utifrån de bostadspolitiska verktyg som staden har tillgång till, främst via stadens bostadsbolag och det kommunala planmonopolet.

Förslaget i motionen är ta fram en stadsövergripande handlingsplan för att bekämpa trångboddheten.

Stockholms Stadshus AB

Stockholms Stadshus AB:s yttrande daterat den 28 september 2020 har i huvudsak följande lydelse.

Koncernledningen kan konstatera att stadens budget fastställer att Stockholm ska ha en hållbar bostadsförsörjning med bostäder som alla har råd att efterfråga. I enlighet med den målsättningen arbetar stadens allmännyttiga bolag för att sänka produktionskostnaderna i serieproduktion genom de så kallade Stockholmshusen. Även privata aktörer arbetar för att utveckla produktionsmetoder för att bygga mer effektivt. Det kan dock konstateras, vilket också dotterbolagen lyfter fram, att ett byggande av fler större bostäder behöver motsvaras av en efterfrågan av lägenheter med de hyror som stora lägenheter betingar.

En handlingsplan för att bekämpa trångboddheten skulle kunna komplettera stadens övergripande arbete för att stödja utsatta grupper. I sammanhanget ser koncernledningen och dotterbolagen att en större rörlighet på hyresmarknaden skulle kunna frigöra fler äldre hyreslägenheter med lägre månadskostnader för familjer med låga inkomster. Det skulle också kunna vara betydelsefullt med en större samverkan på övergripande nivå mellan både myndigheter och organisationer, för att stötta det strukturella arbetet med jobbskapande åtgärder som behöver göras för att minska andelen inkomstsvaga hushåll. För kompletterande synpunkter hänvisar koncernledningen till dotterbolagens remissvar.

Akademikerförbundet SSR Stockholms stad

Akademikerförbundet SSR Stockholms stads yttrande daterat den 17 september 2020 har i huvudsak följande lydelse.

Sammanfattningsvis välkomnar Akademikerförbundet SSR upprättandet av en handlingsplan för att bekämpa den trångboddhet som råder i vissa delar av Stockholm.

Medlemmar och förtroendevalda som är verksamma inom områden där trångboddheten är konstaterad vittnar om flertalet sociala problem som kan följa av trångboddheten.

Exempel på identifierade och aktuella sociala problem är: Barn och ungdomars möjlighet att göra läxor och tillgodogöra sig sin utbildning, ökad risk för hot- och våld i nära relationer, behov av bostadsanpassningar för funktionsnedsatta som inte håller god kvalitet samt barnfamiljer som placeras i hotellboenden belägna långt från skola, lekpark och affärer för att det saknas bostäder. För att staden ska uppnå målet att alla medborgare ska ha samma förutsättningar att upprätthålla en god psykisk hälsa,

likvärdig möjlighet till genomförande av studier, goda levnadsvillkor trots funktionsnedsättning, samt rätten att slippa våld, behöver bostadssituationen ses över med ett helhetsperspektiv.

Akademikerförbundet SSR Stockholms stad stödjer motionen i dess helhet.

Hyresgästföreningen region Stockholm

Hyresgästföreningen region Stockholms yttrande daterat den 11 augusti 2020 har i huvudsak följande lydelse.

Hyresgästföreningen tycker att förslaget om att arbeta fram en handlingsplan för att bekämpa trångboddheten i Stockholm stad är mycket positivt och bra. För vi vet att trångboddheten utgör ett allvarligt problem i Stockholmsregionen. Vi menar vidare att det är bostadsbristen som lett till ökad trångboddhet, vilket orsakar sämre psykisk och fysisk hälsa för de boende och sämre skolresultat för barnen. Vi har även genom statistik från SCB kunnat se att trångboddheten ökar, och då främst bland personer födda utanför Europa. Trångboddheten har dessutom aktualiserats ytterligare med anledning av Covid-19. Där vi kunnat se att smittspridningen varit som störst i trångboddna socioekonomiskt svaga områden i Stockholmsregionen. Trångboddheten är dessutom som mest dominerande i vår region enligt SCB. Detta menar vi är oacceptabelt.

Därför har Hyresgästföreningen region Stockholm länge pekat på vikten av att lösa situationen med trångboddhet. För vi vet vilka enorma negativa konsekvenser trångboddhet skapar för så väl människor som samhälle. För att lösa frågan om trångboddheten måste det helt enkelt byggas fler bostäder med rimliga hyror. Det måste också skapas en fördelningspolitik som ger människor möjlighet att efterfråga en egen bostad. För att göra det möjligt för fler att finna en bostad som passar de egna behoven och förutsättningarna behöver både staten och kommunerna agera gemensamt och hitta verkningsfulla lösningar. Vi välkomnar därför alla politiska förslag som syftar till att minska trångboddheten och menar därför att motionärens förslag gällande en handlingsplan utgör en bra början.

Vision Stockholm stad

Vision Stockholm stads yttrande daterat den 2 oktober 2020 har i huvudsak följande lydelse.

Vision välkomnar att som fackförbund bli rådfrågat i sammanhanget och att vi då uttalar oss främst som socialpolitisk institution.

Vision ställer sig bakom Vänsterpartiets förslag om att ta fram en handlingsplan för att bekämpa trångboddheten. Vision vill även poängtera att ett dylikt arbete inte enkom bör blir ett ärende koncentrerat kring stadsbyggnad och byggentreprenad.

Vision påminner i sammanhanget om lagstiftarens text i socialtjänstlagen som säger att socialtjänsten ska vara involverad i samhällsplaneringen.

Reservationer m.m.

Exploateringsnämnden

Reservation anfördes av Susanne Urban m.fl. (V) enligt följande.

Föreslår att nämnden beslutar att tillstyrka motionen, samt därutöver anför följande:

Pågående coronapandemi och smittspridningen i staden har blottat en mängd brister i samhället, inte minst en omfattande trångboddhet i Rinkeby-Kista, Spånga-Tensta och Skärholmen som försvårar för boende att skydda sig och dra sig undan vid sjukdom. Detta är också bakgrunden till motionens förslag om att staden med hög prioritet ska ta fram en stadsövergripande handlingsplan med övergripande syfte att öka antalet större lägenheter med överkomliga hyror så att det motsvarar behovet.

i menar att läget nu är så allvarligt att det inte räcker med de utredningar som föreslås i förslaget till nya riktlinjer för bostadsförsörjningen, utan nu krävs tydliga budgetuppdrag till våra allmännyttiga bostadsbolag att bygga större lägenheter och till exploateringsnämnden att styra mot större lägenheter vid tilldelning av mark. Trångboddheten är ju inget nytt problem utan den har ökat i Sverige de senaste 20 åren och det är därför hög tid att börja handla.

Inga åtgärder ska uteslutas i förväg utan staden ska även pröva förutsättningar för öronmärkning av stora lägenheter så att de kommer trångbodda barnfamiljer till del, premiera privata hyresvärdar som sänker inkomstkraven i nivå med våra kommunala bolag vid markanvisningar och bygglov samt se över möjligheten att införa kommunala hyresgarantier. Även förslaget om äldrelots som Vänsterpartiet motionerat om bör prövas, i syfte att bidra till att större lägenheter blir tillgängliga genom att äldre får stöd till att flytta till en mindre och anpassad lägenhet.

En tydlig signal om att staden tar trångboddheten på allvar vore att stoppa ombildningarna, där 331 fyror eller större lägenheter riskerar att omvandlas till bostadsrätter. Bara i Skärholmen är 72 fyrrummare i farozonen och i Rågsved 82 fyror eller större hyresrätter.

Särskilt uttalande gjordes av Christina Wallmark (SD) enligt följande.

En handlingsplan för att lösa problemen med trångboddhet och bostadslöshet kan i praktiken bara bestå av detaljplaner för byggande av bostäder. Att i en handlingsplan mot trångboddhet, som motionären föreslår, helt prioritera byggandet av större lägenheter framstår som alltför begränsat. De stora hushåll som idag bor mycket trångt

(många personer per lägenhet) kan inte per automatik förväntas vilja fortsätta bo många tillsammans.

Det finns också ett behov av lägenheter för ensamstående äldre liksom studerande och yngre ensamstående eller par med eller utan barn. Det kan också vara så att stora hushåll som idag bor trångt i en och samma lägenhet, skulle föredra att bo i flera olika lägenheter som låg nära varandra. Det ligger dock utanför Stockholms stadsbyggnadsnämnds ansvarsområde att, som motionären föreslår, inrätta ett statligt investeringsstöd för större hyreslägenheter.

Sverigedemokraterna i Stockholms stad ser bostadsbyggandet som en av stadens viktigaste frågor. Den enda hållbara lösningen är att öka takten i framtagandet av detaljplaner för bostäder, av alla sorter och i alla prisnivåer. Vi prioriterar större projekt som ger många bostäder, blandade funktioner och en vackrare och tryggare stadsmiljö. Vi menar att stadsbyggnadskontoret inte ska prioritera enstaka och små projekt i täta miljöer som inte ger en trevligare livsmiljö och som bara ger små tillskott. Vi är generellt positiva till vindsombyggnader och tillbyggnader som drivs av enskilda. Vi är positiva till modulbostäder om de ges trevliga fasader och byggs på lämpliga platser där det finns en uppbyggd infrastruktur.

För att åtgärda trångboddheten särskilt i våra förorter, menar vi att lösningarna ofta ligger precis utanför fönstren. I många förorter ligger bostäderna i skivhus och punkthus ganska långt från gatorna – som tyvärr ofta har höga hastigheter och ger en otrygg stadsmiljö liksom mycket buller. Den mark som ligger längs den sortens gator och vägar är ofta billig och redan i stadens ägo. Den används också ganska sällan till något viktigt, möjligen för snöupplag på vintern. Som en enkel åtgärd för att – så billigt som möjligt åtgärda trångboddheten – föreslår vi att stadsbyggnadskontoret i direkt samverkan med boende i några förorter med hög trångboddhet inventerar mark för projektet.

Socialnämnden

Reservation anfördes av Jackie Nylander m.fl. (alla V) enligt följande.

1. Motionen tillstyrks
2. Därutöver anfördes följande

Pågående coronapandemi och smittspridningen i staden har blottat en mängd brister i samhället, inte minst en omfattande trångboddhet i Rinkeby-Kista, Spånga-Tensta och Skärholmen, som försvarar för boende att skydda sig och dra sig undan vid sjukdom. Detta är också bakgrunden till motionens förslag om att staden med hög prioritet ska ta fram en stadsövergripande handlingsplan med övergripande syfte att öka antalet större lägenheter med överkomliga hyror så att det motsvarar behovet.

Vi menar att läget nu är så allvarligt att det inte räcker med de utredningar som föreslås i förslaget till nya riktlinjer för bostadsförsörjningen, utan nu krävs tydliga

budgetuppdrag till våra allmännyttiga bostadsbolag att bygga större lägenheter och till exploateringsnämnden att styra mot större lägenheter vid tilldelning av mark. Trångboddheten är ju inget nytt problem utan den har ökat i Sverige de senaste 20 åren och det är därför hög tid att börja handla.

Inga åtgärder ska uteslutas i förväg utan staden ska även pröva förutsättningar för öronmärkning av stora lägenheter så att de kommer trångbodda barnfamiljer till del, premiera privata hyresvärdar som sänker inkomstkraven i nivå med våra kommunala bolag vid markanvisningar och bygglov samt se över möjligheten att införa kommunala hyresgarantier.

En tydlig signal om att staden tar trångboddheten på allvar vore att stoppa ombildningarna, där 331 fyror eller större lägenheter riskerar att omvandlas till bostadsrätter. Bara i Skärholmen är 72 fyrarummare i farozonen och i Rågsved 82 fyror eller större hyresrätter.

Stadsbyggnadsnämnden

Reservation anfördes av Sara Stenudd m.fl. (alla V) enligt följande:

Att stadsbyggnadsnämnden beslutar att motionen tillstyrks samt att därutöver anför följande:

Pågående coronapandemin och smittspridningen i staden har blottat en mängd brister i samhället, inte minst en omfattande trångboddhet i Rinkeby-Kista, Spånga-Tensta och Skärholmen som försvårar för boende att skydda sig och dra sig undan vid sjukdom. Detta är också bakgrunden till motionens förslag om att staden med hög prioritet ska ta fram en stadsövergripande handlingsplan med övergripande syfte att öka antalet större lägenheter med överkomliga hyror så att det motsvarar behovet.

Vi menar att läget nu är så allvarligt att det inte räcker med de utredningar som föreslås i förslaget till nya riktlinjer för bostadsförsörjningen, utan nu krävs tydliga budgetuppdrag till våra allmännyttiga bostadsbolag att bygga större lägenheter och till exploateringsnämnden att styra mot större lägenheter vid tilldelning av mark. Trångboddheten är ju inget nytt problem utan den har ökat i Sverige de senaste 20 åren och det är därför hög tid att börja handla.

Inga åtgärder ska uteslutas i förväg utan staden ska även pröva förutsättningar för öronmärkning av stora lägenheter så att de kommer trångbodda barnfamiljer till del, premiera privata hyresvärdar som sänker inkomstkraven i nivå med våra kommunala bolag vid markanvisningar och bygglov samt se över möjligheten att införa kommunala hyresgarantier. Även förslaget om äldrelots som Vänsterpartiet motionerat om tidigare bör prövas, i syfte att bidra till att större lägenheter blir tillgängliga genom att äldre får stöd till att flytta till en mindre och anpassad lägenhet.

En tydlig signal om att staden tar trångboddheten på allvar vore att stoppa ombildningarna, där 331 fyror eller större lägenheter riskerar att omvandlas till bostadsrätter. Bara i Skärholmen är 72 fyrarummare i farozonen och i Rågsved 82 fyror eller större hyresrätter.

Särskilt uttalande gjordes av Peter Wallmark (SD) enligt följande.

En handlingsplan för att lösa problemen med trångboddhet och bostadslöshet kan i praktiken bara bestå av detaljplaner för byggande av bostäder. Att i en handlingsplan mot trångboddhet, som motionären föreslår, helt prioritera byggandet av större lägenheter framstår som alltför begränsat. De stora hushåll som idag bor mycket trångt (många personer per lägenhet) kan inte per automatik förväntas vilja fortsätta bo många tillsammans.

Det finns också ett behov av lägenheter för ensamstående äldre liksom studerande och yngre ensamstående eller par med eller utan barn. Det kan också vara så att stora hushåll som idag bor trångt i en och samma lägenhet, skulle föredra att bo i flera olika lägenheter som låg nära varandra. Det ligger dock utanför Stockholms stadsbyggnadsnämnds ansvarsområde att, som motionären föreslår, inrätta ett statligt investeringsstöd för större hyreslägenheter.

Sverigedemokraterna i Stockholms stad ser bostadsbyggandet som en av stadens viktigaste frågor. Den enda hållbara lösningen är att öka takten i framtagandet av detaljplaner för bostäder, av alla sorter och i alla prisnivåer. Vi prioriterar större projekt som ger många bostäder, blandade funktioner och en vackrare och tryggare stadsmiljö. Vi menar att stadsbyggnadskontoret inte ska prioritera enstaka och små projekt i täta miljöer som inte ger en trevligare livsmiljö och som bara ger små tillskott. Vi är generellt positiva till vindsombyggnader och tillbyggnader som drivs av enskilda. Vi är positiva till modulbostäder om de ges trevliga fasader och byggs på lämpliga platser som.

För att åtgärda trångboddheten särskilt i våra förorter, menar vi att lösningarna ofta ligger precis utanför fönstren. I många förorter ligger bostäderna i skivhus och punkthus ganska långt från gatorna – som tyvärr ofta har höga hastigheter och ger en otrygg stadsmiljö liksom mycket buller. Den mark som ligger längs den sortens gator och vägar är ofta billig och redan i stadens ägo. Den används också ganska sällan till något viktigt, möjligen för snöupplag på vintern. Som en enkel åtgärd för att – så billigt som möjligt åtgärda trångboddheten – föreslår vi att stadsbyggnadskontoret i direkt samverkan med boende i några förorter med hög trångboddhet inventerar mark för projektet.

Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd

Reservation anfördes av Elvir Kazinic m.fl. (alla S) enligt följande.

Stadsdelsnämnden föreslås som svar på remissen från kommunstyrelsen

1. att delvis bifalla förvaltningens förslag till beslut
2. att tillstyrka motionen
3. att därutöver anföra följande:

Enligt nulägesanalysen är trångboddheten i Rinkeby-Kista 38 procent mot 5 procent i landet. Dessa uppgifter är inte bara oroande utan visade sig också för de boende i stadsdelen vara ett hot om skillnaden mellan liv och död under coronapandemin.

Därtill finns en osäkerhet i det mörkertal som lyfts fram i tjänsteutlåtandet med förslag om uppföljning av antalet personer på en bokföringsadress. Såväl i motionen som i förvaltningens förslag till utlåtande påpekas problematiken kring forskning i boendefrågor som rör trångboddhet. Detta får inte vara ett hinder i att vidta åtgärder för att minska trångboddheten. För den är ett faktum och kan inte avfärdas som en skröna oberoende av om trångboddheten uppgår till mer eller mindre än 38 procent.

Behovet av handlingsplan är ytterst angeläget. Frågan om trångboddhet behöver hanteras på alla nivåer – lokalt, i staden och i landet – och då framför allt i storstadsregionerna.

Vi socialdemokrater stöder förslaget i motionen om att ta fram en handlingsplan för att bekämpa trångboddheten.

Reservation anfördes av Niklas Thorén m.fl. (alla V) enligt följande.

1. Att nämnden föreslår att motionen ska bifallas
2. Därutöver anför följande.

Det är glädjande att förvaltningen ser betydelsen av de förslag som motionen tar upp. Pågående coronapandemin och smittspridningen i staden har blottat en mängd brister i samhället, inte minst en omfattande trångboddhet i Rinkeby-Kista, Spånga-Tensta och Skärholmen som försvårar för boende att skydda sig och dra sig undan vid sjukdom. Detta är också bakgrunden till motionens förslag om att staden med hög prioritet ska ta fram en stadsövergripande handlingsplan med övergripande syfte att öka antalet större lägenheter med överkomliga hyror så att det motsvarar behovet.

Vi menar att läget nu är så allvarligt att det inte räcker med de utredningar som föreslås i förslaget till nya riktlinjer för bostadsförsörjningen, utan nu krävs tydliga budgetuppdrag till våra allmännyttiga bostadsbolag att bygga större lägenheter och till exploateringsnämnden att styra mot större lägenheter vid tilldelning av mark. Trångboddheten är ju inget nytt problem utan den har ökat i Sverige de senaste 20 åren och det är därför hög tid att börja handla.

Inga åtgärder ska uteslutas i förväg utan staden ska även pröva förutsättningar för öronmärkning av stora lägenheter så att de kommer trångbodda barnfamiljer till del, premiera privata hyresvärdar som sänker inkomstkraven i nivå med våra kommunala bolag vid markanvisningar och bygglov samt se över möjligheten att införa kommunala hyresgarantier. Även förslaget om äldrelots som Vänsterpartiet motionerat om tidigare bör prövas, i syfte att bidra till att större lägenheter blir tillgängliga genom att äldre får stöd till att flytta till en mindre och anpassad lägenhet.

En tydlig signal om att staden tar trångboddheten på allvar vore att stoppa ombildningarna, där 331 fyror eller större lägenheter riskerar att omvandlas till

bostadsrätter. Bara i Skärholmen är 72 fyrarummare i farozonen och i Rågsved 82 fyror eller större hyresrätter.

Skärholmens stadsdelsnämnd

Särskilt uttalande gjordes av Anna Laine m.fl. (V) enligt följande.

Vi tackar för förvaltningens positiva svar på Clara Lindbloms motion för en handlingsplan om att bekämpa trångboddheten. Skärholmens stadsdelsområdet är, vilket förvaltningen också uppmärksammar, ett av de områden motionären syftar på vad gäller det ökande behovet av större lägenheter med överkomliga hyror. Vi vill också understryka motionärens påpekande att trångboddhet har en negativ inverkan på hälsa, vilket också synliggjorts under coronapandemin.

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd

Reservation anfördes av Rashid Mohammed m.fl. (alla V) enligt följande.

1. Bifalla motionen
2. Därutöver anfördes följande.

Motionen syftar till att genom fyra konkreta åtgärder tydligt bidra till att staden lever upp till programmet för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning. Åtgärderna spänner över ett brett fält men är alla delar av ett förbättringsarbete som behöver göras för att alla stockholmare ska kunna delta i den demokratiska processen i sin helhet.

Det är därför positivt att t.ex. ett projekt har påbörjats för att göra podiet och talarstolar i Rådssalen tillgängliga för personer som är rullstolsburna. Det är glädjande att förvaltningen ser positiv till motionernas förslag som syftar till att öka tillgängligheten för personer med funktionsnedsättning

Vi instämmer med förvaltnings synpunkter att stadens program om tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning ska genomsyra nämndens alla verksamheter.

Vi betonar vikten av att prioritera det långsiktiga arbetet som innebär att etablera funktionshinderperspektivet som ett grundläggande synsätt.

Till den fysiska tillgängligheten hör enligt vår mening även möjligheten att genom teckenspråkstolkning kunna följa nämndens och kommunfullmäktiges sammanträden, där Riksdagen är ett föredöme men där Sverige internationellt sett ligger långt efter.